

Bijlage 1

Een greep uit de sterke netwerken in de verschillende gebieden, wijken en dorpen

In Beijum is er een beweging op gang gekomen om de sociale basis te versterken. Het versterken van de sociale basis – “Iedereen doet mee, want samen maken we Beijum bruisend” – is één van de sociale thema’s van de wijkvernieuwing. In 2019 is gestart met het Sterk Netwerk Beijum, een netwerk waarbij professionals en vrijwilligers bij elkaar komen zoals WIJ, GON, Humanitas, kerk, buurthuizen, WerkPro, Beijum Beweegt, de Wiershoeck, de cultuurcoach.

Het doel is het versterken van de samenwerking tussen de organisaties (formeel en informeel) in de wijk. Op deze manier leren werkers en vrijwilligers elkaar kennen.

Het Sterk Netwerk richt zich inhoudelijk op de thema’s die spelen in de wijk en die zijn verwoord in de sociale wijkagenda: verminderen eenzaamheid, informatie over de wijk, verminderen armoede(stress), gezond en kansrijk opgroeien, verbinden jong en oud. De bijeenkomsten van het Sterk Netwerk leiden tot het gesprek over het gezamenlijke passende aanbod, de verbinding tussen het formele en informele aanbod en de daarbij behorende randvoorwaarden. Dit is een doorlopend en duurzaam proces. Het voornemen is om in **Lewenborg** op dezelfde manier het netwerk te versterken.

In Haren is de structuur voor het dialoog gesprek met de wijken/dorpen is tot stand gekomen. Er is nu zo’n twee keer per jaar overleg tussen Gebiedsteam, Bewonersplatform en de Accommodaties in Glimmen, Onnen en Noordlaren. De wijk Oosterhaar starten we begin 2022 met gesprekken. Daar moesten eerst financiële problemen worden opgelost en is het bestuur van de accommodatie De Mellenshorst vervangen. Wat levert het op:

- Vanuit deze dialoog gaan we nu de eerste concept dorpsagenda’s samenstellen voor Glimmen, Onnen en Noordlaren (medio april 2022 klaar). Niet als definitief product, maar om vanuit alle partijen ervaring mee op te doen. In de laatste besprekingen met Glimmen en Noordlaren zijn prioriteiten op gehaald. Dit is nog niet een gedragen prioritering van het dorp of de bewoners, maar van de gesprekspartijen als een eerste vingeroefening. We denken na over hoe dat voor te leggen aan de dorpsbewoners.
- We zijn in gesprek om WIJ en GON aan te haken op de behoefte uit de dorpen; bv spreekuren of vanuit preventie aanhaken bij activiteiten.
- Dorpen hebben vaak al een dorpsvisie en zijn die aan het updaten. Ze denken ook na over hun identiteit.
- In Noordlaren doet het dorps huis de vitaliteitsscan die door de Vereniging Groninger dorpen is aangeboden (welk dorps huis wil je zijn?)
- Het is een dialoogtafel geworden die breder is dan het sociale domein. De Bewonersverenigingen organiseren ook werkgroepen rond groen, duurzaamheid, verkeer etc. Het draagt daarmee bij ‘nieuwe vormen van wijk- en dorpsdemocratie’.

Ook in het Harense deel zonder gesubsidieerde accommodaties ontstaan initiatieven:

- In het centrale deel van Haren zijn geen gesubsidieerde accommodaties, behoudens het Clockhuys als cultureel centrum. Daar ontstaat een nieuwe initiatieven als bv een huiskamer voor ouderen (soort algemene voorziening) waarin ouderen zelf de activiteiten kunnen bepalen en oplossingen kunnen bedenken voor wat zij nodig hebben. We gaan in januari met een groep ouderen praten om dit op te zetten.
- Ook in de wijk Maarwold is geen accommodatie. Daar zijn wel twee woonzorglocaties, een woningcorporatie 55+ en een serviceflat die nadenken over hun rol richting de wijk. Zij willen ook samenwerken. Dan kunnen zij ‘een soort accommodatierol’ vervullen. Er is wel wat voor nodig buurtbewoners naar een woonzorglocatie met functie activiteitencentrum te trekken. De bestuurder van het GON vindt dat dat alleen werkt als je de zaal aan de buurt geeft (regie dat bewoners er wat over te zeggen hebben) en heeft daar in Grijpskerk ervaring mee. Ik verwacht dat de woonzorglocaties in toekomst ook budget aan gaan vragen om de buurt te faciliteren.

Bijlage 1

Een greep uit de sterke netwerken in de verschillende gebieden, wijken en dorpen

Er is ook een bewonersclub 'Energiek Maarwold' die vanuit duurzaamheid gestart is maar potentie heeft een bewonersvereniging te worden.

Vraagstukken die uit dit proces voortkomen:

- Zijn de aangeschoven partijen (bewonersvereniging en accommodatie) ook 'de vertegenwoordigers' van het dorp? Bewonersverenigingen zijn bezig dit in hun ALV's bespreekbaar te maken.
- Hoe financieren we de accommodaties en dorpsverenigingen? Welke budgetten hebben zij beschikbaar voor het stimuleren van activiteiten (variant Huis van het dorp; ondernemend dorps huis)? En welke andere aanvullende incidentele en externe budgetten zijn er beschikbaar? Dit kan bijdragen aan de ontwikkeling van het PvO.

In het gebied Ten Boer zijn in 2016 in de dorpen dorpsvisies vastgesteld. Deze visies hadden echter geen uitvoeringsagenda en begroting. In 2020 is het Gebiedsteam met het Dorpenoverleg Ten Boer, Vereniging Groninger Dorpen en de afzonderlijke dorpen in gesprek gegaan over de dorpsvisies, om deze te actualiseren en te kijken hoe er verder mee kan worden gewerkt.

In al deze gesprekken gaat het over het behoud van een sterke sociale basis. De rol van de dorpshuizen kwam tevens nadrukkelijk aan de orde, want zij vormen het hart van het dorp. De gesprekken met de dorpen hebben in eerste instantie fysiek en later veelal online plaatsgevonden. Hierbij is de 'Stem van Ten Boer'¹ als ondersteuning gebruikt. Voor de uitvoeringsagenda wordt ingezet op een doorgaande dialoog met de dorpen. In de dorpsgesprekken gaan fysieke en sociale aspecten overigens altijd hand in hand.

Vraagstukken die naar voren komen gaan over het vinden en behouden van vrijwilligers en de dorpshuizen. Bij de dorpshuizen gaat het onder andere over het fysiek en programmatisch beheer. Definitieve keuzes hieromtrent zijn nog niet gemaakt. Om die keuzes scherp te krijgen gaat het Gebiedsteam nader in gesprek met accommodatiebesturen en vrijwilligers.

In 2020 wordt gestart met het sociaal overleg **Paddepoel** Positief Gezond, waarin wordt gewerkt aan de sociale basis via de benadering van Positieve Gezondheid. Daaraan nemen formele en informele partners uit Paddepoel deel zoals WIJ, GON, zorgpartners, kerken, Co-Creatie, wijkraad, accommodaties, belangengroepen, etc. Thema's als, rondkomen, meedoen, gezondheid en samenleven worden daar behandeld. In Paddepoel wordt verder op co-creatieve wijze werk gemaakt van de duurzame wijkontwikkeling in een samenwerking tussen inwoners, gemeente en het maatschappelijk middenveld. Deze partijen komen samen in een monitorgroep Co-Creatie, met een wijkbewoner als procesbegeleider. In dit proces wordt op verschillende manieren werk gemaakt van netwerkvorming en de sociale basis en wordt de aansluiting met de wijkvoorzieningen versterkt.

Voorts wordt gewerkt aan het inrichten van de fysieke leefomgeving en de samenhang tussen fysiek en sociaal (voorbeeld: van kijkgroen naar gebruiksgroen). Ingrijpen in de fysieke ruimte kan leiden tot meer onderling contact, versterken van de sociale cohesie, gezondheidsbevordering, enz. Een sterke sociale basis is onlosmakelijk verbonden met de directe leefomgeving.

Een vergelijkbaar proces wordt nu ook doorlopen in **Vinkhuizen**, met het verschil dat Vinkhuizen rijker is aan voorzieningen en 'clubjes'. Er wordt eerst geïnvesteerd in de onderlinge relaties. Dat doet het gebiedsteam door op themaniveau bij elkaar te komen. Er wordt gewerkt aan thema's als intergenerationele armoede, laaggeletterdheid, eenzaamheid en talentontwikkeling. Rondom deze thema's weten partners elkaar steeds beter te vinden. De

¹ Zie www.stemvan.groningen.nl

Bijlage 1

Een greep uit de sterke netwerken in de verschillende gebieden, wijken en dorpen

wijkaccommodaties (zowel gesubsidieerd als niet-gesubsidieerd) zijn daarbij aangehaakt. Investeren in een goede netwerkstructuur vergt tijd, maar het is nodig voor een stevig fundament onder de sociale basis in Vinkhuizen.

In Selwerd werkt het Gebiedsteam langs twee lijnen:

Ten eerste het versterken van de samenwerking in het netwerk van accommodaties in de wijk (Samen in Selwerd). Iedereen merkt dat dit zijn eerste vruchten afwerpt voor wat betreft het samen optrekken in communicatie en programmering.

Ten tweede het leren kennen van bewoners en hun wensen en behoeften. Dat wordt gedaan volgens de ABCB methode (action-basis community building aanpak).

Beide lijnen moeten bij elkaar worden gebracht en leiden tot het gesprek over het passende aanbod en de daarbij behorende randvoorwaarden. De verwachting is hier in de eerste helft van 2022 resultaat te behalen. Deze samenwerking gaat zeker niet vanzelf: versterken betekent in de praktijk ook het voorkomen dat de samenwerking minder wordt.

Binnen het gebied Zuid zijn er vier wijken waar we in nauwe samenwerking tussen GON, WIJ en gemeente (Denktank Zuid) werken aan de versterking van de sociale basis. Denktank Zuid richt zich op het verbinden van inwoners, corporaties, onderwijs, sport, zorg en welzijn in een specifiek gebied. Gemeente, GON en WIJ vinden elkaar in het analyseren en aanpakken van de sociale opgaven in een gebied. Samen onderzoeken we hoe we inwoners en partners goed kunnen betrekken en hoe we elkaar kunnen versterken, op basis van een analyse van de wijk en ervaringen en meningen van inwoners en professionals. Op dit moment focussen wij op de wijken Corpus den Hoorn, Rivierenbuurt, Coendersborg en de Wijert, omdat die wijken daartoe aanleiding geven. Er wordt aangesloten bij ontwikkelingen van onderop in deze wijken.

- De Stroming (rivierenbuurt) gaat open op zondagmiddag, op initiatief van inwoners en ook door henzelf georganiseerd, vanuit de ervaring dat de zondag voor veel mensen een lange, als eenzaam ervaren dag is;
- Gezamenlijke behoeftepeilingen in de wijken uitgevoerd door studenten van de Hanzehogeschool en Rijksuniversiteit Groningen: wat geven inwoners zelf aan nodig te hebben om fijn te wonen in hun wijk? Door deze studentinzet is er meer persoonlijk contact met inwoners en wordt hun stem beter gehoord, ter aanvulling op wat er al is. GON, WI en gemeente beslissen gezamenlijk over wat er waar en wanneer bevestigd wordt;
- Kansen verzilveren voor dagbesteding en vrijwilligerswerk in de sport, o.a. voor nieuwkomers. De sportparken blijken geen vanzelfsprekend werkterrein voor coaches meedoen en begeleiders statushouders, terwijl de sportparken in Zuid graag hun deuren openstellen voor iedereen. Zowel Sportpark Coendersborg als Corpus den Hoorn zoeken met GON en WIJ en inwoners naar meer samenwerking tussen sport/bewegen en welzijn/zorg en zien de sportaccommodaties als belangrijke instrumenten in het versterken van de sociale basis;
- Er wonen relatief veel ouderen in Zuid en dat heeft in 2021 tot verschillende initiatieven geleid, zoals alternatief vervoer (de vlinder), uitleenpunt slimme technologie (Slimotheek), bankjesroute met beweegtegels, dependance Odensehuis, werkgroep-in-oprichting dementievriendelijke wijken. Algehele teneur: mét en niet óver senioren praten, meer eigen regie, enorm heterogene doelgroep.

In de accommodatiesamenwerking is naar voren gekomen dat versnippering in accommodaties de ontmoeting tussen inwoners in de weg staat. Met het opzeggen van de huur van de

Bijlage 1

Een greep uit de sterke netwerken in de verschillende gebieden, wijken en dorpen

Werkplaats Wijkdeal doet zich de kans voor de Werkplaats en het Wijkbedrijf (beide in een eigen huurpand) vanaf januari 2022 onder te brengen en te integreren in het MFC. Dit biedt kansen om nieuwe doelgroepen in het MFC te krijgen en nieuwe activiteiten te ontplooiën. Daarmee hebben we nu al een start gemaakt door te starten met het Creatief Atelier (bewonersinitiatief, 2 dagen per week) en door de dienst Vestzak-Broekzak (kledingruil) in het MFC onder te brengen. Ook De Wijert Voedt (uitdelen van voedsel tegen voedselverspilling) vindt plaats in de buitenruimte bij het MFC. Ook de Slimotheek is recentelijk verhuisd van de Vondelflat naar het MFC, in goed overleg met de partners. De Vondelflat bleek geen laagdrempelige locatie voor mensen die elders wonen en vanuit het inwonersbelang is daarom besloten de Slimotheek onder te brengen in het MFC.

Wat dit betekent voor de inzet van professionals, voor de samenwerking met andere (informele) wijkaccommodaties als Vondelflat, scholen en kerken, en voor het beheer van deze accommodaties, is iets wat we met elkaar verder gaan uitwerken in 2022. Het is een intensief en zorgvuldig traject, nu nog beperkt tot De Wijert, maar in 2022 breiden we de aandacht voor accommodatie samenwerking verder uit naar het hele gebied Zuid. We gebruiken De Denktank en het gebiedsteam om dit proces zo zorgvuldig mogelijk door te zetten.

De Wijert heeft met de Wijkdeal de meest intensieve samenwerking met inwoners van alle zuidelijke wijken. Met het sociale meerjarenprogramma Gezond en Gelukkig de Wijert (onderdeel van Wijkdeal de Wijert) zijn tien werkgroepen actief aan de slag met sociale opgaven rond jeugd, armoede, oud worden in de wijk, leefbaarheid, bewonersbedrijf, inclusie en Positieve Gezondheid. Sport, bewegen en kunst en cultuur zijn hierin instrumenten. Aan elke werkgroep doen inwoners en professionals mee.

Als basis om meer inwoners te activeren, onderzoekt werkgroep De Wijert Positief Gezond de mogelijkheden om Positieve Gezondheid handen en voeten te geven in de wijk, zowel op individueel niveau (in samenwerking met WIJ, GON en nog een aantal partners) als op buurtniveau. Meer dan een project is De Wijert Positief Gezond een beweging, die perfect past in de versterking van de sociale basis en in de transitie, omdat we inwoners helpen regie te nemen en daarbij uitgaan van kansen en motivatie i.p.v. belemmeringen. Ook voert de werkgroep gesprekken met het Martinizekenhuis over samenwerking met de zorg en het verbinden van de zorg met informele ondersteuning.

Positieve Gezondheid staat tevens centraal in de armoede-aanpak Kansrijk Zuid, waar de dimensies van positieve gezondheid de basis vormen voor het 'andere' gesprek met deelnemers en de betrokken professionals en buddies (vrijwilligers) hier allemaal in geschoold worden. Ook worden er vanuit deze werkgroep huis-aan-huisgesprekken gehouden, zijn er inspiratiesessies en workshops positieve gezondheid. Met WIJ lopen er gesprekken over scholing en concrete inzet van positieve gezondheid in het preventief werken.

In de Wijert zijn verschillende stakeholders (inclusief inwoners) in overleg over hoe de wijkaccommodaties beter kunnen worden benut, waarbij wordt nagedacht over doelgroepen en resultaten, vanuit een gezamenlijke visie. Die visie houdt in dat het inwonersbelang voorop staat en niet het afzonderlijk accommodatiebelang. Ontmoeting, verrijking en versterking van de sociale basis is het doel waar alle partners zich aan committeren. Dit is een spannend proces, waarbij het belangrijk is dat iedereen zich gehoord voelt. Er is een poll gehouden in de wijk en ook denken wijkbewoners mee in gezamenlijke sessies. In 2022 wordt onderzocht of er een manier van financiering mogelijk is waarbij accommodatiebeleid, sociale basis, participatie en bewonersbedrijven de krachten bundelen, aangezien er veel overlap is in de doelstellingen.

Bijlage 1

Een greep uit de sterke netwerken in de verschillende gebieden, wijken en dorpen

In de Indische Buurt en de Hoogte is een sterk samenwerkingsnetwerk onder de titel 'kinderdromen' actief. In dit netwerk zijn verschillende partners vertegenwoordigd die een rol of functie voor de kinderen in de wijk hebben. De stem van kinderen wordt ingebracht door verschillende droomsessies in de klas op scholen en bij andere activiteiten waar kinderen deelnemen. Uitkomsten ervan zijn bijvoorbeeld moestuinenbakken bij scholen, een veilige oversteekplaats, een fijne hangplek in de speeltuin. Het netwerk fungeert als platform waar alle zaken die van belang zijn voor het opgroeien van kinderen in de wijk worden besproken. Recent is de leidraad Kindvriendelijk Werken verschenen. Een document dat gebruikt kan worden bij het werken aan een sterke sociale basis in de wijk voor kinderen.

In de Oosterparkwijk is er een bestuurlijke samenwerking geformeerd in verband met de nieuwe locatie in de voormalige Siebe Jan Bouma school. De locatie onder de naam 'van Houten' is al incidenteel in gebruik zodat bewoners en partners de mogelijkheden en kansen in de nieuwe accommodatie voor de wijk samen ontdekken en ontwikkelen. De nieuwe locatie krijgt vorm door een proces met de wijk. De overige accommodaties in de wijk krijgen door deze ontwikkeling een andere rol en functie. Een goed beeld hiervan ontstaat door een aantal 'schetsbijeenkomsten'. In het voorjaar van 2022 is die schets ingevuld. Daarnaast komt op het Wielewaalplein in de Oosterparkwijk een Michi-Noeki. Michi-Noeki is geïnspireerd op de Michi Noeki's uit Japan: bemande halteplaatsen die zorgen voor ongedwongen ontmoetingen tussen wijkbewoners. Wijkbewoners kunnen zelf een rol krijgen in de Michi-Noeki, bijvoorbeeld als vrijwilliger. De Michi-Noeki aan het Wielewaalplein is de eerste van vier halteplaatsen. De Michi-Noeki's vormen samen een netwerk van makkelijk begaanbare routes door de wijk. Zo versterken we de sociale en fysieke infrastructuur, en vergroten we de kans op toevallige ontmoetingen.

In de Indische Buurt en de Hoogte wordt er gewerkt aan de versterking van een aantal functies, waaronder de functie van het Floreshuis en de functie van de 2 speeltuinen voor de kinderen. Er wordt internsief ingezet op het creëren van 'warme plekken' in de wijk en het actief maken van meer en nieuwe bewoners. Tegelijkertijd wordt deze sociale basis versterkt en verder ontwikkeld via U & de Buurt. Een project waar wijkbewoners actief gesprekken met andere wijkbewoners in een straat aangaan.

Na signalen uit de buurt heeft in de Korrewegwijk/ De Hoogte, de wijkwerkplaats het GroenHuis zich ontwikkeld. Er is een kringloopwinkel, een werkplaats/reparatie-café, buurtconciërge, zwerfvuilteam en een ontmoetingsplek voor mensen uit de wijk. Het initiatief Jasmijn Zorgt heeft zich verder ontwikkeld. Het is een plek waar oudere migranten kunnen aankloppen voor steun, gezelschap en klussen in en om het huis. De dienstverleners zijn gemotiveerde vrouwen met diverse culturele achtergronden, die (nog) geen aansluiting kunnen vinden bij de reguliere arbeidsmarkt. De deelnemers aan Jasmijn Zorgt vervullen een belangrijke brugfunctie tussen de reguliere zorg en de oudere migranten in de stad Groningen.